

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Impressie marktconsultatie Kribverlaging Pannerdensch Kanaal

10 mei 2017

Hotel-Restaurant Rijnzicht

Deelnemerslijst

Erik van Jaarsveld (Arcadis)

Arie van Splunter (Boskalis)

Cor Paans (Paans van Oord)

Karst Beens (Tebezo)

Ron Peerdeman (Grondbalans)

Wim Vermeule (Kaliwaal)

Rogier Fernhout (Martens en Van Oord)

Niels Kamphuis (Van den Biggelaar)

Fokke Westebring (CSO Lievense)

Jos van Hees (Rijkswaterstaat)

Huub Hector (Rijkswaterstaat)

Frank Melten (Rijkswaterstaat)

Adam Ronhaar (Rijkswaterstaat)

Tessa Hoogerwerf (Rijkswaterstaat)

Aike van der Nat (Rijkswaterstaat)

Arnold Breur (Rijkswaterstaat)

Marian Vrolijk (Rijkswaterstaat)

Wendy van Hemert (Rijkswaterstaat)

Roel Reuser (Rijkswaterstaat)

Rutger Visser (Twynstra Gudde)

Pim Meijer (Twynstra Gudde)

9:00 uur

De marktconsultatie vindt plaats in Hotel-Restaurant Rijnzicht met uitzicht op het Pannerdensch Kanaal, het projectgebied waar de kribverlaging zal plaatsvinden.

Opdrachtgever van het project Jos van Hees (RWS) verwelkomt de deelnemers en schetst de aanleiding en context van deze marktconsultatie.

Arnold Breur (RWS) neemt de aanwezigen kort mee in de marktvisie van Rijkswaterstaat en de ambities die hierbij horen.

Het programma van deze marktconsultatie wordt toegelicht door Rutger Visser (Twynstra Gudde), begeleider van deze dag.

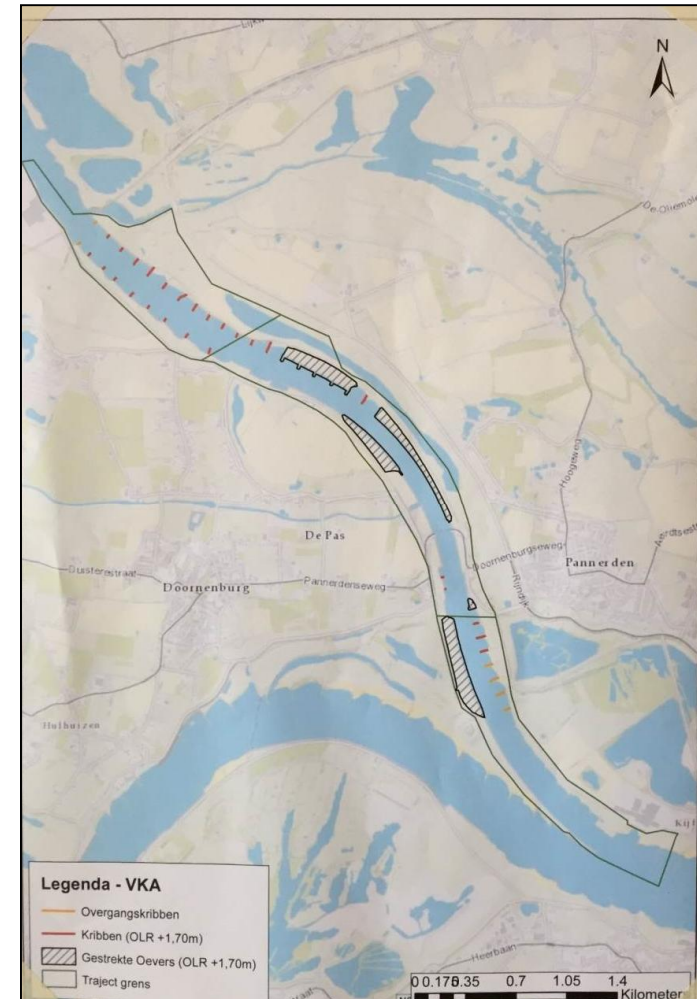
9:15 uur

Projectmanager Huub Hector (RWS) licht het project Kribverlaging Pannerdensch Kanaal toe namens het IPM-team aan de hand van een presentatie. Deze presentatie is als bijlage bij deze impressie van de marktconsultatie gevoegd.

De belangrijkste kenmerken van het project zijn op de hierna volgende sheets samengevat

Huub nodigt de aanwezigen uit om de rest van de ochtend een open gesprek te voeren over succesfactoren, kansen en randvoorwaarden.

Het projectgebied

Uitgangspunten

- Projectbureau Ruimte voor de Rivier (RvR) is opdrachtnemer namens RWS-GPO (Grote Projecten en Onderhoud) t/m SNIP (Spelregelkader Natte Infrastructuur Projecten) 3;
- Na SNIP 3 zal worden overgegaan op de MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport)-systematiek
- De hydraulische taakstelling gebeurt met een geactualiseerd vergunningenmodel
- De berekende waterstandsdeling op rivierkilometer 865 is met de nieuwe berekening 4,4 cm. Incl. beheerruimte is de werктаakstelling afgerond naar 5,0 cm
- Aan het project zijn geen KRW (Kader Richtlijn Water)- of een NURG (Nadere Uitwerking Rivierengebied)-doelstelling van toepassing
- Het project wordt niet beschouwd als strategische reservering van het Deltaprogramma
- De afvoer mag maximaal met 150m³/sec toenemen
- In het project moet de hydraulische opstuwings van pijlers van de te realiseren brug voor de A15 worden gecompenseerd
- De toename van de aanzanding van de vaargeul zal tot een toename van de onderhoudsinspanning leiden

Kenmerken en Deelopdrachten

Kenmerken

- Eén projectorganisatie
- Twee projecten /opdrachtgevers
- Prioriteit PKB (Planologische KernBeslissing) hoogwaterveiligheid
- Processen met mijlpaalsturing en besluitvorming conform RvR

Deelopdrachten

1. Verlaging taakstelling Rijnwaardense uiterwaarden met 4 cm (rkm 865) door het verlagen van de kribben in het Pannerdensch Kanaal
2. Compensatie ViA15 (1,4 mm op rkm 873,6) als inspanningsverplichting. Haalbaarheid Q 2016 helder
3. Samen met de regionale partners verkennen wat de mogelijke korte en lange termijn initiatieven zijn in de Huissensche Waarden (gebiedsschets)
4. Stroomlijn opgave Huissensche Waarden; 5. PKB maatregel Huissensche Waarden, HWV Pannerdensch Kanaal (10 cm rkm 871) waterstandverlaging door de kadeverlaging "Scherpekamp"

Kansen

Door het projectteam in een eerdere bijeenkomst geformuleerde kansen

9:45 uur

De aanwezigen worden uitgedaagd om voor het project te benoemen:

- 1) Succesfactoren uit de eigen praktijk die mogelijk ook van toepassing kunnen zijn in dit project
- 2) Nieuwe mogelijkheden die er nu nog niet zijn (#geengeld).

Hieruit kwam naar voren:

- *Markt vroegtijdig laten aansluiten (planfase);*
- *MKB kans bieden (opdrachten opsplitsen);*
- *Flexibiliteit in de planning inbouwen t.b.v. benutten afzetkansen en/of omgaan met weer/afvoercondities;*
- *Mogelijk maken duurzaam hergebruik van materialen;*
- *Onderzoeken OG in contract opnemen;*
- *Contractvorm (PD&C, alliantie, bouwteam, ...)*

10:30 uur

Pauze, waarin de genoemde ideeën, mogelijkheden en kansen zijn geclusterd tot een drietal thema's. Deze thema's zijn in gemengde groepjes met zowel aanwezigen vanuit marktpartijen als Rijkswaterstaat verder in een gesprek verdiept.

De thema's die hieruit naar voren kwamen zijn:

Duurzaamheid

Betrokkenheid MKB

Contract/risicoverdeling

10:45 uur

In 3 groepen zijn de thema's uitgediept. Wat is er nodig van Rijkswaterstaat? Wat is er nodig van de markt? Wat kan het onszelf maar ook de ander bieden? Wat kan het de omgeving bieden? Welke randvoorwaarden zijn nodig?

In de subgroep op het thema Duurzaamheid kwamen als suggesties naar voren:

- Wees flexibel met regelgeving. Bijvoorbeeld: regels uit de rockmanual kunnen er toe leiden dat materialen uit het huidig werk onterecht niet kunnen worden hergebruikt (bewezen sterkte)
- Maak de duurzaamheidsdoelstelling van het project en aanbestedende organisatie zo concreet mogelijk.
- Stimuleer hergebruik van materialen zo hoog mogelijk in de bouwketen, voorkom het (tijdelijk) storten van materialen.
 - Neem dit op in de EMVI criteria
 - Sta toe dat er flexibeler mag worden omgaan met secundair materiaal
 - Voorkom vermenging van grondlagen en andere grondstoffen, schrijf dit voor in contract
 - Projectfasering: laat ruimte in de planning om de aannemer de uitvoering te kunnen laten faseren om zo de afzet van vrijkomende materialen op de markt te optimaliseren, projecten op elkaar te kunnen afstemmen en circulaire grondstoffen stromen te realiseren.
- Laat aannemers in hun aanbieding een CO2 footprint opstellen o.b.v. hun uitvoeringsplan.

In de subgroep op het thema Duurzaamheid kwamen als suggesties naar voren:

- Laat aannemers aantonen hoe vrijkomende grondstoffen elders worden toegepast.
- Schrijf gebruik van duurzaam materieel voor (b.v. hybride kranen, vrachtwagens en schepen op CNG).
- Houdt in je de uitvraag rekening met duurzaam en eerlijk ondernemerschap (vooral MKB) voorkom dat de uitvraag uitbuiting van ketenpartners en onderaannemers van de hoofdaannemer in de hand werkt.
- Voorkom dat aannemers bij inschrijving gaan gokken op de toepasbaarheid van vrijkomend materiaal. Partijen die uitgaan van onrealistische hoeveelheden vrij toepasbare grond kunnen de raming enorm drukken, maar zullen in de praktijk niet in staat zijn de grondstoffen duurzaam toe te passen. Partijen die wel een realistische inschatting hebben gemaakt en goed hebben nagedacht over de toepassing worden anders ten onrechte uit de markt geprezen.
 - Een oplossing voor bovenstaand probleem zou kunnen zijn: het benoemen van eenheidsprijzen voor verschillende kwaliteitsklassen vrijkomende materialen.
- Projectfasering: inbouwen van leer- en evaluatiemomenten om de duurzame uitvoering in het vervolg te optimaliseren.

In de subgroep op het thema MKB kwamen als suggesties naar voren:

- Neem als overheid je verantwoordelijkheid in de aanbesteding om ook het MKB de kans te bieden als hoofdaannemer. De aard van het werk is daar naar, het is technisch niet al te complex en daarbij is het qua omvang een werk waar het MKB goed mee uit de voeten kan.
- Om serieuze deelname van het MKB in de aanbesteding mogelijk te maken helpt het om de aan te leveren referenties te mogen splitsen m.b.t. ontwerp en uitvoering. Het is wenselijk om de geldigheidstermijn van referenties niet te kort te kiezen, zodat ook het MKB mogelijkheden heeft (waar per jaar relatief minder projecten voorbij komen dan bij grotere aannemers)
- Suggestie was om voor de werkzaamheden twee aannemers te contracteren, met een afspraak over het percentage uit te voeren werk (bijvoorbeeld 60 % van het werk voor de winnende inschrijving en 40 % voor de tweede partij. Dit biedt mogelijkheden om de ontwerpruimte die er nog is te benutten. Het biedt de mogelijkheid om flexibel om te gaan met de verdeling van werkzaamheden tussen de twee partijen en biedt tegelijkertijd zekerheid qua werk aan de desbetreffende aannemers.
- Andere suggestie die helpt om de kansen voor het MKB te vergroten is om de werkzaamheden 'clean' te houden, bijvoorbeeld geen onteigeningswerkzaamheden aan de scope van de werkzaamheden toevoegen, beleg deze bij een separaat ingenieursbureau.
- Verplicht spiegelen van een IPM team aan de kant van de aannemers kan een belemmering vormen en is naar mening van de betrokkenen niet per se nodig, dit kan een belemmering vormen bij MKB bedrijven.
- De aanwezige vertegenwoordigers van de MKB partijen gaven aan dat het voor Rijkswaterstaat aantrekkelijk kan zijn om de mogelijkheden van het MKB te benutten vanwege de snelheid die het MKB kan maken. Het haalt qua prijsvorming een schakel eruit (het werk wordt anders vaak toch bij het MKB door gecontracteerd door de hoofdaannemer.

In de subgroep met het thema contract/evenwichtige risicoverdeling kwamen als suggesties naar voren:

Prijsvorming/risicoverdeling:

- Onderzoeken t.a.v. bestaande situatie uit laten voeren door de uitvoerend opdrachtnemer
- In plaats van een vaste prijs, gebruik maken van verrekenbare posten om zo prijsvorming voor Opdrachtnemer mogelijk te maken zonder het ongewenste opportunisme t.a.v. het verdisconteren van risico's in de inschrijfprijs. Definitieve prijsvorming kan dan vlak voor uitvoering plaatsvinden. Met kostendeskundigheid aan opdrachtgeverszijde, een aantal eenheidsprijzen (vanuit aanbesteding) en een exit-clausule is redelijke prijsvorming mogelijk.

Uitvoeringstechnisch:

- Het voortraject vraagt heel veel tijd en dat heeft tot gevolg dat de bouwtijd onder druk komt te staan.
- Door flexibiliteit te bieden in uitvoeringsduur/opleverdatum ontstaan voor de aannemers diverse voordelen: financieel voordeel (tot wel 10% van aanneemsom) als gevolg van betere timing in de afzet, efficiëntere inzet van materieel en personeel. Daarnaast kan een flexibelere opleverdatum leiden tot hogere kwaliteit: door een kort tijdsbestek wordt een aannemer gedwongen uit te voeren bij minder optimale waterstanden en daar leidt de kwaliteit van het krib onder. Nadeel is wel dat er meer onzekerheid ontstaat wat weer leidt tot meer opportunisme; door de perverse prikkel in aanbestedingen zijn inschrijvende partijen geneigd optimistische aannames te doen om tot een lage inschrijfprijs te komen.
- Zetsteen terug zetten is uitvoeringstechnisch zeer ingewikkeld, aangezien de krib veel lager wordt zie je meestal niet wat je doet.
- De rivier is erg smal, dat is een grote uitvoeringsuitdaging en daarom een argument om uitvoeringskennis aan tafel te hebben voordat het project teveel is ingekaderd.

In de subgroep met het thema contract/evenwichtige risicoverdeling kwamen als suggesties naar voren:

Innovatie:

- Om goede ideeën te stimuleren van de aannemer (in het geval dat dit naar verwachting niet voldoende zal gebeuren door het gebruikelijke vaste prijsmechanisme): organiseren van de mogelijkheid om gezamenlijk te profiteren van goede ideeën (voorbeeld: Partnering bij Maasvlakte 2).
- De aanwezige aannemers zien niet direct mogelijkheden om te optimaliseren in de keuzes die al in het voorkeursalternatief worden gemaakt. Bij het opstellen van het voorkeursalternatief wordt niet direct meerwaarde van de aannemer gezien.
- Tijdens de planstudiefase kan de aannemer wel waarde toevoegen, bijvoorbeeld in het ontwerpen van de filterbekleding, hergebruik van materiaal of echte innovaties. In deze fase is er ook tijd om dit te doen. Innovatie kun je het best stimuleren door een financiële prikkel in uitvoeringswijze en ontwerp, de prikkel door kennisvoorsprong die ontstaat bij de betreffende aannemer is beperkt.
- Kaders die je in de planstudiefase zonder aannemer opstelt en dan in de aanbesteding voorschrijft aan de markt moet je vasthouden in de uitvoering, ook al zijn er zeer goede ideeën om af te wijken. Doe je dat wel dan ontstaan er scheve gezichten van de partijen die de opdracht niet hebben gewonnen. (Voorbeeld: discussie over filters tijdens fase 3)

11:45 uur

De groepen koppelen de resultaten aan elkaar terug:

MKB

- * Omvang past goed voor MKB
- * Zorg dat je MKB een kans geeft!
- * Zekerheid over weak, flexibiliteit in de omvang

Hoe

- * Kritisch op criteria
- ↳ Lopende projecten als criteria
- ↳ Termijn afgelopen 5 jaar => langere maken
- ↳ Op activiteit niet specifiek op keurverloop
- ↳ Scheiden criteria => uitvoeren en ontwerpen/omgeving

- * Maak het niet onmogelijk om met praktiese te werken => referentie op mogen tellen
- * Selecteer op kwaliteit (voorselctie), loog houden transactiekosten

EMVI
Beoordelen/feedback stukken OG

Duurzaamheid

- ↳ onderhoud meenemen in/bij ontwerp
- ↳ hergebruik vs inbreng materialen grondstoffen
- ↳ inzet materieel
- ↳ menselijke kant:
 - samenwerking (keten)
 - houding/gedrag
- ↳ duidelijkte doelstelling scope

Contract

- eenh. prijzen
- fasen (bgu. 40kribben)
- min. 2 jaar uitvoeringstijd

Contract

- Specificiteit oplevering: - rijkdomen (materiaal)
- weerstandzaam (risicoverdeling)
- risicoverdeling: hoeveelheid per "grondstof"/keurverloop
 - OG => OG risico
 - vis. humanie maat
 - veruield
 - cost "x"
- materiele functies (opbouw, statuten) niet tever antwoorden
- contractvorm:
 - partnering: vooraf van OG-ON (1ste. definitie/verhandelen)
 - 9A Actief gesprek Aan met (in)leidingen, want OG (waar worden jullie bij van)
 - BouwTSM - pdlc. Alliantie

11:55 uur

Afsluiting van de dag door Jos, Huub en Rutger.
Opmerkingen ter reflectie en over de doorkijk:

"Het waren goede gesprekken. We zijn steeds transparanter naar elkaar. Laten we vooral zo doorgaan en het project uitdagen om 1 of 2 tastbare zaken op te pakken."

- Jos van Hees -

"Mooie oogst, ik heb veel vertrouwen. Mij blijven bij: CO2-footprint, het MKB is gewend om samen te werken, bij een contractvorm drempelwaardes afspreken en 'de markt' is de hele keten in planstudie en realisatie."

- Huub Hector -

"Schakel ons niet pas op 75% van de tijdlijn in, maar al op 25%. Dan haal je het maximale er uit. Gebruik ons vooral nogmaals als klankbord."

- vertegenwoordiger van één van de aanwezige marktpartijen -

Verskillende deelnemers gaven aan in een vervolgfase, graag nog eens mee te willen denken in de wijze waarop de werkzaamheden in de markt kunnen worden gezet.

Het anonieme ideeënbusje bleef leeg..., wellicht een goed teken, ideeën konden in gesprek over t

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Toelichting project Kribverlaging Pannerdensch Kanaal

Bijlage